Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (peti senat)

z dne 21. februarja 2013*

„Direktiva 85/384/EGS — Vzajemno priznavanje dokazil o formalnih kvalifikacijah v arhitekturi — Člena 10 in 11(g) — Nacionalna zakonodaja, ki priznava enakovrednost nazivov ‚arhitekt' in ‚gradbeni inženir', vendar določena dela na objektih umetniškega pomena pridržuje samo arhitektom — Načelo enakega obravnavanja — Povsem notranji položaj v državi članici"

V zadevi C-111/12,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Consiglio di Stato (Italija) z odločbo z dne 6. decembra 2011, ki je prispela na Sodišče 29. februarja 2012, v postopku

Ministero per i beni e le attività culturali,

Ordine degli Ingegneri della Provincia di Venezia,

Ordine degli Ingegneri della Provincia di Padova,

Ordine degli Ingegneri della Provincia di Treviso,

Ordine degli Ingegneri della Provincia di Vicenza,

Ordine degli Ingegneri della Provincia di Verona,

Ordine degli Ingegneri della Provincia di Rovigo,

Ordine degli Ingegneri della Provincia di Belluno

proti

Ordine degli Ingegneri di Verona e Provincia,

Consiglio Nazionale degli Ingegneri,

Consiglio Nazionale degli Architetti, Pianificatori, Paesaggisti e Conservatori,

Ordine degli Architetti, Pianificatori, Paesaggisti e Conservatori della Provincia di Verona,

Alessandro Mosconi,

Comune di San Martino Buon Albergo,

* Jezik postopka: italijanščina.

Istituzione di Ricovero e di Educazione di Venezia (IRE),

Ordine degli Architetti della Provincia di Venezia,

ob udeležbi

Faccio Engineering Srl,

SODIŠČE (peti senat),

v sestavi T. von Danwitz (poročevalec), predsednik senata, A. Rosas, E. Juhász, D. Šváby in C. Vajda, sodniki,

generalni pravobranilec: N. Wahl,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

— za Ordine degli Ingegneri di Verona e Provincia in M. Mosconi L. Manzi, G. Sardos Albertini in P. Piva, odvetniki,

— za Consiglio Nazionale degli Ingegneri B. Nascimbene, odvetnik,

— za Consiglio Nazionale degli Architetti Pianificatori, Paesaggisti e Conservatori in l'Ordine degli Architetti, Pianificatori, Paesaggisti e Conservatori della Provincia di Verona F. Vanni, odvetnik,

— za češko vlado M. Smolek, agent,

— za špansko vlado S. Centeno Huerta, agentka,

— za avstrijsko vlado A. Posch, agent,

— za Evropsko komisijo H. Støvlbæk in E. Montaguti, agenta,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago Direktive Sveta z dne 10. junija 1985 o vzajemnem priznavanju diplom, spričeval in drugih dokazil o formalnih kvalifikacijah v arhitekturi, skupaj z ukrepi za učinkovito uresničevanje pravice do ustanavljanja podjetij in svobode opravljanja storitev (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 6, zvezek 1, str. 118).

2 Ta predlog je bil vložen v dveh postopkih v zvezi s tem, ali gradbeni inženirji lahko izvajajo dela na objektih zgodovinsko-umetniškega pomena.

Pravni okvir

Pravo Unije

3 V deseti uvodni izjavi Direktive 85/384 je navedeno:

„ker v večini držav članic arhitekturne dejavnosti po zakonu ali dejansko opravljajo osebe, ki imajo samo poklicni naziv ‚arhitekt' ali pa ta naziv skupaj z drugim in nimajo izključne pravice do opravljanja teh dejavnosti, razen če ni z zakoni določeno drugače; ker prej omenjene dejavnosti ali nekatere od njih lahko opravljajo tudi ljudje z drugimi poklici, zlasti inženirji, ki so se posebej usposobili za projektiranje, vodenje del ali gradnjo".

4 Člen 1 navedene direktive določa:

„1. Ta direktiva se uporablja za dejavnosti na arhitekturnem področju.

2. V tej direktivi so dejavnosti na arhitekturnem področju dejavnosti, ki jih običajno opravljajo tisti s poklicnim nazivom ‚arhitekt'."

5 Členi od 2 do 9 Direktive 85/384 predstavljajo poglavje II te direktive, naslovljeno „Diplome, spričevala in druga dokazila o formalnih kvalifikacijah, ki imetniku omogočajo, da opravlja dejavnosti na arhitekturnem področju s poklicnim nazivom ‚arhitekt'".

6 Člen 2 te direktive tako določa, da „[v]saka država članica prizna diplome, spričevala in druga dokazila o formalnih kvalifikacijah, ki so pridobljena po izobraževanju in usposabljanju v skladu z zahtevami iz členov 3 in 4 in ki jih državljanom držav članic podelijo druge države članice."

7 Na podlagi postopka iz člena 7 te direktive so diplome, spričevala in druga dokazila, ki izpolnjujejo merila iz členov 3 in 4 te direktive, navedeni v seznamih in popravkih, ki jih objavi Komisija Evropskih skupnosti kot informacijo v *Uradnem listu Evropskih skupnosti*.

8 Poglavje II te direktive, naslovljeno „Diplome, spričevala in druga dokazila o formalnih kvalifikacijah, ki imetniku omogočajo, da na podlagi pridobljenih pravic ali obstoječih nacionalnih določb opravlja dejavnosti na arhitekturnem področju", vsebuje člene od 10 do 15.

9 Člen 10 Direktive 85/384 določa, da „[v]saka država članica prizna diplome, spričevala in druga dokazila o formalnih kvalifikacijah iz člena 11, ki jih podeljujejo druge države članice državljanom držav članic, če slednji ob uradnem obvestilu o tej direktivi že imajo tako izobrazbo ali se je njihov študij, ki se konča s pridobitvijo take diplome, spričevala in drugih dokazil o formalnih kvalifikacijah, začel najpozneje tretje akademsko leto po tem uradnem obvestilu, tudi če taka izobrazba ne izpolnjuje minimalnih zahtev iz poglavja II".

10 Dokazila, za katere velja prehodno obdobje, so za Italijansko republiko navedena v členu 11(g) te direktive:

„[…]

— diplome ‚laurea in architettura', ki jih podeljujejo univerze, politehnični in visokošolski zavodi v Benetkah in Reggio Calabrii, skupaj z diplomami, ki dajejo imetniku pravico, da samostojno opravlja poklic arhitekta, in jih podeli minister za šolstvo potem, ko kandidat pred pristojno komisijo opravi državni izpit, ki mu daje pravico do samostojnega opravljanja poklica arhitekt (dott. Architetto),

— diplome ‚laurea in ingegneria' iz gradbeništva (‚sezione costenzione'), ki jih podeljujejo univerze in visoke šole za tehnične vede, skupaj z diplomo, ki daje imetniku pravico, da samostojno opravlja poklic na arhitekturnem področju, in jo podeli minister za šolstvo, potem ko kandidat pred pristojno komisijo opravi državni izpit, ki mu daje pravico do samostojnega opravljanja poklica (dott. Ing. Architetto ali dott. Ing. in ingegneria civile)".

11 Člen 16 te direktive pod poglavjem IV, naslovljenim „Uporaba akademskih nazivov", določa:

„1. Brez vpliva na člen 23 država članica gostiteljica zagotovi, da državljani držav članic, ki izpolnjujejo pogoje iz poglavja II ali III, lahko uporabljajo svoj zakoniti akademski naziv in, če je primerno, okrajšavo tega naziva v jeziku matične države članice ali države članice, iz katere prihajajo. Države članice gostiteljice lahko zahtevajo, da temu nazivu sledi ime in kraj ustanove ali izpitne komisije, ki je naziv podelila.

2. Če se akademski naziv, ki se uporablja v matični državi članici ali v državi članici, iz katere prihaja tuji državljan, v državi članici gostiteljici lahko pomotoma zamenja z nazivom, za katerega se v tej državi zahteva dodatno izobraževanje in usposabljanje, ki ga oseba ni opravila, lahko država članica gostiteljica zahteva, da ta oseba naziv, ki je običajen v matični državi članici ali v državi članici, iz katere prihaja, uporablja v primerni obliki, kakršno določi država članica gostiteljica."

Italijansko pravo

12 Italija je Direktivo 85/384 v notranji pravni red prenesla z zakonsko uredbo št. 129 z dne 27. januarja 1992 (GURI št. 41 z dne 19. februarja 1992, str. 18).

13 Člen 1(2) te zakonske uredbe določa:

„Predpisi, ki v Italiji urejajo opravljanje dejavnosti [na arhitekturnem področju] za osebe z ustreznimi poklicnimi nazivi, se še naprej uporabljajo v skladu s predpisi, ki so veljali, ko je začela veljati ta uredba."

14 Člen 51 kraljeve uredbe št. 2537 z dne 23. oktobra 1925 o ureditvi poklicev inženirja in arhitekta (GURI št. 37 z dne 15. februarja 1925, v nadaljevanju: kraljeva uredba št. 2537/25) določa:

„Poklic inženirja obsega načrtovanje, izvedbo in ocenjevanje del za izkop, predelavo in uporabo materialov, ki so neposredno ali posredno potrebni za gradnjo in za industrijo, del v zvezi s prometnim omrežjem in prometnimi sredstvi, kanalizacijo ter komunikacijskimi sredstvi, del vseh vrst gradnje, del v zvezi z napravami in industrijskimi instalacijami ter na splošno za fizikalno uporabo, geodetske izmere in strokovne postopke."

15 Člen 52 kraljeve uredbe št. 2537/25 določa:

„Predmet tako poklica inženirja kot poklica arhitekta so gradnja objektov in geodetske izmere ter s tem povezani strokovni postopki.

Vendar lahko dejavnost v zvezi z gradnjo objektov umetniškega pomena in obnovo ter rekonstrukcijo stavb, ki so obravnavane v zakonu št. 364 z dne 20. junija 1909 o starih umetninah in lepih umetnostih, opravljajo izključno arhitekti; tehnični del pa lahko opravi tako arhitekt kot inženir."

Spora o glavni stvari in vprašanji za predhodno odločanje

16 Spora o glavni stvari se nanašata na določbo italijanskega prava, in sicer na člen 52(2) kraljeve uredbe št. 2537/25, ki določa, da gradbeni inženirji, ki so svoj naziv pridobili v Italiji, ne smejo opravljati dejavnosti v zvezi z gradnjo objektov umetniškega pomena niti obnove ter rekonstrukcije stavb kulturnega pomena.

17 Gradbeni inženirji, ki so nazive pridobili v Italiji, že dolgo časa izpodbijajo to omejitev obsega njihovih dejavnosti in se sklicujejo zlasti na Direktivo 85/384.

18 V tem primeru je Consiglio di Stato odločalo o dveh pritožbah zoper dve nasprotujoči si sodbi, ki ju je izdalo Tribunale amministrativo regionale del Veneto.

19 Prva pritožba se nanaša na odločbo zaradi molka organa Soprintendenza per i beni ambientali e architettonici di Verona (upravno-nadzorni organ za okoljsko in arhitekturno dediščino v Veroni), s katero je bila A. Mosconiju zavrnjena organizacija gradbenih del na objektu zgodovinsko-umetniškega pomena. A. Mosconi in Ordine degli Ingegneri di Verona e Provincia sta pri Tribunale amministrativo regionale del Veneto vložila tožbo in zatrjevala, da je dejstvo, da gradbenim inženirjem ni dovoljena izvedba takih del, v nasprotju z Direktivo 85/384.

20 To sodišče je leta 2002 predložilo Sodišču predlog za sprejetje predhodne odločbe v zvezi s tem, ali je treba pravo Unije in med drugim Direktivo 85/384 razlagati tako, da nasprotuje taki nacionalni zakonodaji.

21 Sodišče je s sklepom z dne 5. aprila 2004 v zadevi Mosconi in Ordine degli Ingegneri di Verona e Provincia (C-3/02) odgovorilo, da če gre za povsem notranji položaj, niti Direktiva 85/384 niti načelo enakega obravnavanja ne nasprotujeta nacionalni zakonodaji, ki načeloma priznava enakovrednost naziva arhitekt in gradbeni inženir, vendar samo arhitektom omogoča izvedbo del na določenih objektih umetniškega pomena.

22 Sodišče je v tem sklepu navedlo, da obrnjena diskriminacija lahko izhaja iz dejstva, da gradbeni inženirji, ki so nazive pridobili v Italiji, v tej državi članici ne smejo opravljati dejavnosti iz člena 52(2) kraljeve uredbe št. 2537/25, medtem ko dostopa do teh dejavnosti ni mogoče zavrniti osebam, ki jim je bila diploma gradbenega inženirja izdana v drugi državi članici, ki je navedena na seznamu v skladu s členom 7 Direktive 85/384 ali v členu 11 te direktive. Vendar je Sodišče menilo, da se, če gre za povsem notranji položaj, ni mogoče sklicevati na načelo enakega obravnavanja iz prava Unije, ampak mora predložitveno sodišče presoditi, ali obstaja diskriminacija, ki jo prepoveduje nacionalno pravo, in, če je to potrebno, določiti, kako se ta diskriminacija odpravi.

23 Na podlagi tega sklepa je Tribunale amministrativo regionale del Veneto pri Corte costituzionale (ustavno sodišče) vložilo zahtevo za oceno ustavnosti člena 52(2) kraljeve uredbe št. 2537 z dne 23. oktobra 1925. Corte costituzionale je s sklepom št. 130 z dne od 16. do 19. aprila 2007 odločilo, da je zahteva očitno nedopustna, saj izpodbijane določbe ne spadajo v zakonsko materijo, ampak so vsebovane v podzakonskem aktu.

24 Tribunale amministrativo regionale del Veneto je s sodbo št. 3630 z dne 15. novembra 2007 ugodilo tožbi, s tem da je zavrnilo uporabo člena 52(2) kraljeve uredbe št. 2537/25, ker ta določba ni v skladu z načelom enakega obravnavanja, kot ga je razlagalo Corte costituzionale, saj nacionalnih strokovnjakov ni mogoče obravnavati diskriminatorno glede na strokovnjake iz drugih držav članic.

25 Zoper to sodbo je Ministero per i beni e le attività culturali vložilo pritožbo pri predložitvenem sodišču.

26 Druga pritožba, o kateri odloča Consiglio di Stato, se nanaša na javni razpis, ki ga je objavil Istituzioni di Ricovero e di Educazione Venezia za oddajo naročila storitev vodenja del in koordinacije varnostnih ukrepov v fazi izvajanja gradbenih del za obnovo in funkcionalno usposobitev stavbe Palazzo Contarini del Bovolo v Benetkah.

27 Pokrajinska stanovska združenja inženirjev iz Benečije so pri Tribunale amministrativo regionale del Veneto izpodbijala javni razpis in odločitev o oddaji javnega naročila v delu, ki se nanaša na določbo, v kateri je naročnik določil, da lahko storitve, ki so predmet naročila, opravljajo le arhitekti.

28 Tribunale amministrativo regionale del Veneto je s sodbo št. 3651 z dne 25. novembra 2008 zavrnilo tožbo z ugotovitvijo, da iz razlage Sodišča izhaja, da se Direktiva 85/384 nanaša na vzajemno priznavanje izobraževalnih programov in ne na pogoje za začetek opravljanja različnih poklicev; zato iz nje ne izhaja, da sta naziv „laurea in ingegneria“ (diplomirani inženir) in naziv „laurea in architettura“ (diplomirani arhitekt) popolnoma izenačena.

29 Zoper to sodbo so se pri Consiglio di Stato pritožila pokrajinska stanovska združenja inženirjev.

30 Consiglio di Stato je odločilo, da bi bilo v nasprotju z načeli nacionalnega prava, kot jih je potrdilo ustavno sodišče, da se gradbenim inženirjem, ki so nazive pridobili v drugih državah članicah in ne v Italiji, v Italiji dovoli opravljanje njihove poklicne dejavnosti v zvezi s posegi v objekte kulturnega pomena, ne da bi se enako dovolilo gradbenim inženirjem, ki so nazive pridobili v Italiji.

31 Sprašuje se, ali je treba ureditev vzajemnega priznavanja iz Direktive 85/384 dejansko razumeti tako, da gradbeni inženirji, ki so nazive dobili v drugih državah članicah in ne v Italiji, v Italiji lahko opravljajo dejavnosti, ki jih kraljeva uredba št. 2537/25 pridržuje le arhitektom, in ali lahko Italijanska republika od oseb z dokazilom o poklicnih kvalifikacijah, ki jim omogoča opravljanje arhitekturnih dejavnosti, zahteva, da morajo za opravljanje dejavnosti, ki jih ta kraljeva uredba pridržuje le za arhitekte, opraviti poseben preizkus poklicne usposobljenosti.

32 V teh okoliščinah je Consiglio di Stato prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:

„1. Ali Direktiva […] 85/384 […] v delu (člena 10 in 11), v katerem prehodno dopušča, da dejavnost na arhitekturnem področju opravljajo državljani drugih držav članic, ki imajo posebej navedena dokazila o formalnih kvalifikacijah, nasprotuje zakonitosti upravne prakse v Italiji, ki temelji na členu 52(2), prvi del, kraljeve uredbe št. 2537/25 […] in ki izvajanje nekaterih posegov na objektih umetniškega pomena dovoljuje izključno kandidatom z nazivom „arhitekt“ oziroma kandidatom, ki dokažejo, da izpolnjujejo določene zahteve glede formalne izobrazbe, ki so povezane s posebnostmi področja kulturnih dobrin in ki so dodatne glede na zahteve, katerih izpolnjevanje na splošno zadošča za dostop do opravljanja dejavnosti na arhitekturnem področju v smislu navedene direktive?

2. Natančneje, ali lahko taka praksa obsega tudi posebno preverjanje poklicne usposobljenosti strokovnjakov iz držav članic [razen Italijanske republike], čeprav imajo ti dokazila o formalnih kvalifikacijah za opravljanje dejavnosti s področja arhitekture (kot to velja za italijanske strokovnjake ob preizkusu usposobljenosti za poklic arhitekta), in sicer samo za dostop do poklicnih dejavnosti iz člena 52(2), prvi del, kraljeve uredbe št. 2537/25 iz leta 1925 […]?“

Pristojnost Sodišča

33 Španska vlada v bistvu navaja, da glede na to, da se spori v postopku v glavni stvari nanašajo na povsem notranje položaje, Sodišče ni pristojno za odgovore na ta vprašanja za predhodno odločanje.

34 Vendar čeprav ni sporno, da se spori v postopku o glavni stvari nanašajo na povsem notranje položaje, za katere se Direktiva 85/384 ne uporablja (v zvezi s tem glej zgoraj navedeni sklep Mosconi in Ordine degli Ingegneri di Verona e Provincia, točka 51), iz predloga za sprejetje predhodne odločbe izhaja, da predložitveno sodišče meni, da bi bilo v nasprotju z načeli nacionalnega prava, kot jih je potrdilo ustavno sodišče, da se s tem, ko se gradbenim inženirjem, ki so nazive pridobili v drugih državah članicah in ne v Italijanski republiki, v tej državi članici dovoli opravljanje njihove poklicne dejavnosti v zvezi z objekti kulturnega pomena, to pa se ne dovoli gradbenim inženirjem, ki so nazive pridobili v Italiji, dopusti obrnjena diskriminacija.

35 V zvezi s tem je treba opozoriti, da Sodišče ni pristojno za odgovor na postavljeno vprašanje, kadar je očitno, da se določba prava Unije, ki je Sodišču predložena v razlago, ne uporablja kot na primer v popolnoma notranjem položaju. Toda tudi v takem položaju Sodišče lahko poda razlago, za katero je bilo zaprošeno, če nacionalno pravo predložitvenemu sodišču nalaga, da v postopkih, kot sta postopka v glavni stvari, odloči, da nacionalni državljani uživajo enake pravice, kot bi jih imel v enakem položaju na podlagi prava Unije državljan druge države članice (glej v tem smislu zlasti sodbe z dne 1. junija 2010 v združenih zadevah Blanco Pérez in Chao Gómez, C-570/07 in C-571/07, ZOdl., str. I-4629, točka 39; z dne 22. decembra 2010 v zadevi Omalet, C-245/09, ZOdl., str. I-13771, točka 15, in z dne 21. junija 2012 v zadevi Susisalo in drugi, C-84/11, točki 17 in 20). Obstaja torej gotov interes Unije, da Sodišče poda razlago zadevnega predpisa prava Unije.

36 Zato je treba ugotoviti, da je Sodišče pristojno, da poda odgovor na vprašanji za predhodno odločanje.

Vprašanji za predhodno odločanje

37 Z vprašanjema, ki ju je treba obravnavati skupaj, predložitveno sodišče v bistvu sprašuje, ali je treba člena 10 in 11 Direktive 85/384 obravnavati tako, da nasprotujeta nacionalni ureditvi, ki določa, da osebe, ki jim je dokazilo o formalni kvalifikaciji izdala država članica, ki ni država članica gostiteljica, na podlagi katerega lahko opravljajo dejavnosti na arhitekturnem področju in ki je izrecno navedeno v členu 11, v tej zadnji državi ne smejo opravljati dejavnosti v zvezi z objekti umetniškega pomena, razen če pri posebnem preverjanju poklicne usposobljenosti, če je to potrebno, izkažejo, da izpolnjujejo posebne zahteve s področja kulturnih objektov.

38 Glede na določbo nacionalnega prava, ki zagotavlja, da osebe z dokazilom o formalni kvalifikaciji, ki jim omogoča opravljanje arhitekturnih dejavnosti, ki ga je izdala Italijanska republika, in opravljajo poklic v Italiji, ne trpijo nobene obratne diskriminacije glede na osebe, ki jim je tako dokazilo izdala druga država članica, je treba, preden se predložitvenemu sodišču poda koristen odgovor, preučiti obseg obveznosti iz členov 10 in 11 Direktive 85/384 za priznavanje teh dokazil s strani države članice gostiteljice.

39 Pri tej preučitvi je treba opozoriti, da Direktiva 85/384 določa samodejno vzajemno priznavanje diplom, spričeval in drugih dokazil o formalnih kvalifikacijah v arhitekturi, ki zadoščajo zahtevam glede izobraževanja in usposabljanja, ki jih določa ta direktiva (sodba z dne 24. maja 2007 v zadevi Komisija proti Portugalski, C-43/06, ZOdl., točka 24).

40 Bistven cilj tega vzajemnega priznavanja se izraža v členu 2 Direktive 85/384, ki določa, da vsaka država članica prizna diplome, spričevala in druga dokazila o formalnih kvalifikacijah, ki so pridobljena po izobraževanju in usposabljanju v skladu z zahtevami iz členov 3 in 4 te direktive in ki jih državljanom držav članic podelijo druge države članice, tako da imajo glede pravice do opravljanja dejavnosti s poklicnim nazivom „arhitekt“ enak učinek kakor diplome, spričevala in druga dokazila o formalnih kvalifikacijah, ki jih izda država članica sama. Člen 10 te direktive določa, da v prehodnem obdobju to priznavanje velja tudi za nekatere druge diplome, ki ne izpolnjujejo zahtev iz poglavja II te direktive, vključno s tistimi iz člena 3 in 4 te direktive (zgoraj navedena sodba Komisija proti Portugalski, točka 25 in navedena sodna praksa).

41 Postavljeni vprašanji se torej nanašata na obseg obveznosti vzajemnega priznavanja diplom, ki ga določa člen 10 Direktive 85/384, in na možnost države članice gostiteljice, da od oseb, ki imajo diplome, ki jih je izdala druga država članica in ki so navedene na seznamu iz člena 11 Direktive, zahtevajo, da za opravljanje dejavnosti v zvezi z objekti umetniškega pomena izkažejo, da izpolnjujejo posebne zahteve v zvezi z objekti umetniškega pomena.

42 V zvezi s tem Direktiva 85/384 gotovo ne namerava urejati pogojev za opravljanje poklica arhitekta niti ne opredeljevati narave dejavnosti, ki jih morajo ti opravljati. V deveti uvodni izjavi je namreč navedeno, da člen 1(2) ne določa zakonske opredelitve arhitekturnih dejavnosti. Zato je treba upoštevne dejavnosti na arhitekturnem področju opredeliti v nacionalni zakonodaji države članice gostiteljice (zgoraj navedeni sklep Mosconi in Ordine degli Ingegneri di Verona e Provincia, točka 45).

43 Vendar v nasprotju s tem, kar trdita Consiglio Nazionale degli Architetti, Pianificatori, Paesaggisti e Conservatori in l'Ordine degli Architetti Pianificatori, Paesaggisti e Conservatori della Provincia di Verona, iz te pristojnosti države članice gostiteljice ne bi bilo mogoče sklepati, da Direktiva 85/384 tej državi članici dopušča, da določi, da je treba za opravljanje dejavnosti v zvezi z objekti umetniškega pomena opraviti preverjanje strokovne usposobljenosti zainteresiranih oseb na tem področju.

44 Namreč prvič, če se državi članici gostiteljici prizna taka možnost, bi to pomenilo, da se ji dovoli, da zahteva dodatna preverjanja, kar bi ogrozilo avtomatično priznavanje diplom in kar bi bilo, kakor je ugotovilo Sodišče v zgoraj v točki 28 navedene sodbe Komisija proti Portugalski, v nasprotju z Direktivo 85/384.

45 Drugič, kot izhaja iz točke 37 sodbe z dne 23. novembra 2000 v zadevi Komisija proti Španiji (C-421/98, Recueil, str. I-10375), člena 2 in 10 Direktive 85/384 določata, da če dejavnost običajno opravljajo arhitekti z diplomo, ki jo je izdala država članica gostiteljica, je treba arhitektu migrantu z diplomo, potrdilom ali drugim dokazilom iz te direktive prav tako omogočiti opravljanje te dejavnosti, čeprav diplome, spričevala in druga dokazila ne zagotavljajo nujno dejanske enakosti pridobljenega izobraževanja in usposabljanja.

46 V zvezi s tem Direktiva 85/384 določa ukrepe, ki ji je treba izvesti, če ni dejanske enakosti med izobraževanjem in usposabljanjem v matični državi članici ali v državi članici, iz katere prihaja tuji državljan, in v državi članici gostiteljici (zgoraj navedena sodba Komisija proti Španiji, točka 43).

47 Člen 16(2) Direktive 85/384 namreč določa, da če se akademski naziv, ki se uporablja v matični državi članici ali v državi članici, iz katere prihaja tuji državljan, v državi članici gostiteljici lahko pomotoma zamenja z nazivom, za katerega se v tej državi zahteva dodatno izobraževanje in usposabljanje, ki ga oseba iz te direktive ni opravila, lahko država članica gostiteljica zahteva, da ta oseba naziv uporablja v primerni obliki, kakršno določi ta država (zgoraj navedena sodba Komisija proti Španiji, točka 44).

48 Čeprav je torej res, da je treba v nacionalni zakonodaji države članice gostiteljice opredeliti dejavnosti na arhitekturnem področju, če država članica meni, da določena dejavnost spada med te dejavnosti, zahteva po vzajemnem priznavanju pomeni, da morajo imeti tudi arhitekti migranti dostop do te dejavnosti (zgoraj navedena sodba Komisija proti Španiji, točka 38).

49 V obravnavanem primeru pa ni sporno, da dejavnosti v zvezi z objekti umetniškega pomena spadajo med arhitekturne dejavnosti in da se torej zanje uporablja Direktiva 85/384.

50 Nazadnje, sklepanje, da država članica gostiteljica v okviru ureditve vzajemnega priznavanja iz člena 11 Direktive 85/384 ne sme naložiti dodatnih pogojev – kot so ti v postopku v glavni stvari – za opravljanje dejavnosti na arhitekturnem področju, je poleg tega potrjeno z ugotovitvijo Sodišča v zgoraj v točki 52 navedenem sklepu Mosconi in Ordine degli Ingegneri di Verona e Provincia.

51 V tej točki je namreč določeno, da opravljanja dejavnosti iz točke 52(2) kraljeve uredbe št. 2537/25, in sicer dejavnosti v zvezi z objekti umetniškega pomena, ni mogoče zavrniti osebam z diplomo gradbenega inženirja ali s podobnim dokazilom, ki ga je izdala država članica, ki ni Italijanska republika, če je navedeno na seznamu, sestavljenem v skladu s členom 7 Direktive 85/384, ali na seznamu iz člena 11 te direktive.

52 Ob upoštevanju navedenega je treba na postavljeni vprašanji odgovoriti, da je treba člena 10 in 11 Direktive 85/384 razlagati tako, da nasprotujeta nacionalni ureditvi, ki določa, da osebe, ki jim je dokazilo o formalni kvalifikaciji izdala država članica, ki ni država članica gostiteljica, na podlagi katerega lahko opravljajo dejavnosti na arhitekturnem področju in ki je izrecno navedeno v členu 11, v tej zadnji državi ne smejo opravljati dejavnosti v zvezi z objekti umetniškega pomena, razen če pri posebnem preverjanju poklicne usposobljenosti, če je to potrebno, izkažejo, da izpolnjujejo posebne zahteve s področja kulturnih objektov.

Stroški

53 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (peti senat) razsodilo:

Člena 10 in 11 Direktive Sveta z dne 10. junija 1985 o vzajemnem priznavanju diplom, spričeval in drugih dokazil o formalnih kvalifikacijah v arhitekturi, skupaj z ukrepi za učinkovito uresničevanje pravice do ustanavljanja podjetij in svobode opravljanja storitev (85/384/EGS) je treba razlagati tako, da nasprotujeta nacionalni ureditvi, ki določa, da osebe, ki jim je dokazilo o formalni kvalifikaciji izdala država članica, ki ni država članica gostiteljica, na podlagi katerega lahko opravljajo dejavnosti na arhitekturnem področju in ki je izrecno navedeno v členu 11, v tej zadnji državi ne smejo opravljati dejavnosti v zvezi z objekti umetniškega pomena, razen če pri posebnem preverjanju poklicne usposobljenosti, če je to potrebno, izkažejo, da izpolnjujejo posebne zahteve s področja kulturnih objektov.

Podpisi